

ÉRTEKEZÉSEK

A NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

Első kötet. 1867—1869.

- I. Szám. Solon adótvényéről Tótfalusi Ivántól. 1867. 14 l. Ára 10 kr.
 II. Szám. Adalékok az attikai törvénnyhez. Tótfalusi Ivántól. 1868. 16 l. 10 kr.
 III. Szám. A legújabb magyar Szentírásról. Tárkányi J. Bélatól. 1868. 30 l. 20 kr.
 IV. Szám. A Nibelung-ének keletkezéséről és gyanítható szerzőjéről. Szász Károlytól. 1868. 20 l. 10 kr.
 V. Szám. T. dománybéli hátramaradásunk okai, s ezek tekintetéből Akadémiánk feladata Tótfalusi Ferencztől. 1868. 15 l. 10 kr.
 VI. Szám. A keleti török nyelvről. Vámbéry Arminiól. 1868. 18 l. 10 kr.
 VII. Szám. Geleji Katona István főleg mint nyelvész. Imre Sándortól. 1869. 98 l. 30 kr.
 VIII. Szám. A magyar egyházak szertartásor énekul a XVI. és XVII. században. Bartalus Istvántól. Hangjegyekkel. 1869. 164 l. 60 kr.
 IX. Szám. Adalékok a régibb magyar irodalom történetéhez. (1. Sztárai Mihálynak eddig ismeretlen szindarabjai 1550—59. — 2. Egy népirodalmi emlék 1550—75-ből. — 3. Baldi Magyar-Olasz Szótárája 1583-ból. — 4. Báthory István országbíró mint író. — 5. Szenczi Molnár Albert 1574—1633). Tótfalusi Ferencztől. 1869. 176 l. 60 kr.
 X. Szám. A magyar bővített mondat. Brassai Sámuel től. 1870. 48 l. 20 kr.
 XI. Szám. Jelentés a felső-ausztriai kolostoroknak Magyarországot illatő köziratai- és nyomtatványairól. Bartalus Istvántól. 1870. 43 l. 20 kr.

Második kötet. 1869—1872.

- I. Szám. A Konstantinápolyból legújabban érkezett négy Corvin-codexről. Mátray Gábor l. tagtól. 1870. 16 l. 10 kr.
 II. Szám. A tragikái felfogásról. Székfoglaló. Szász Károly r. tagtól. 1870. 32 l. 20 kr.
 III. Szám. Adalékok a magyar szóalkotás kérdéséhez. Joannovics Gy. l. tagtól. 1870. 43 l. 20 kr.
 IV. Szám. Adalékok a magyar rokonértelmű szók értelmezéséhez. Fialy Herik l. tagtól. 1870. 47 l. 20 kr.
 V. Szám. Solomos Dénes költeményei és a hétézretű görög népnyelv. Tótfalusi Iván lev. tagtól. 1870. 23 l. 20 kr.
 VI. Szám. Q. Horatius satirái (Ethikai tanulmány). Székfoglaló. Zichy Antal l. tagtól. 1871. 33 l. 20 kr.
 VII. Szám. Újabb adalékok a régibb magyar irodalom történetéhez. (I. Magyar Pál XIII. századbéli kanonista. II. Margit kir. hercegnő, mint ethikai író. III. Baldi Bernardin magyar-olasz szótárája 1582-ből. Második közlés. IV. Egy XVI. századbéli növénytanú névtár XVII. és XVIII. századbéli párbusamokkal. V. Akadémiai eszme Magyarországon Besenyei előtt) Tótfalusi Ferencz r. tagtól. 1871. 124 l. Ára 40 kr.
 VIII. Szám. A sémi magánhangzókról és megjelölésük módjairól. Gr. Kúun Géza lev. tagtól. 1872. 59 l. Ára 20 kr.
 IX. Szám. Magyar szófejtetések. Szilády Áron l. tagtól. 1872. 16 l. 10 kr.
 X. Szám. A latin nyelv és dialektusai. Székfoglaló. Szénássy Sándor l. tagtól. 1872. 114 l. 30 kr.
 XI. Szám. A defterekről. Szilády Áron lev. tagtól. 1872. 23 l. 20 kr.
 XII. Szám. Emlékbeszéd Árvay Gergely felett. Szvórényi József lev. tagtól. 1872. 13 l. 10 kr.

Harmadik kötet. 1872—1873.

- I. Szám. Commentator commentatus. Tárlozatok Horatius satiráinak magyarázól után. Brassai Sámuel r. tagtól. 1872. 109 l. 40 kr.

ERANOS.

TÉLFY IVÁN

LEV. TAGTÓL.

BUDAPEST, 1877.

A M. T. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

ERANOS.

(Olvastatott a M. Tud. Akadémia 1877. febr. 12-én tartott ülésében.)

I.

Az őskor egy népénél sem találunk annyi társasági szövetezéseket, mint a görögénél, főleg pedig Attikában.

Kereskedelmi, iparvállalati, hajózási, vallási, segélyezési, mulatsági társaságok említése számtalanszor fordul elő Attika történetében.

E társaságok között nagy szerepet játszik vala az úgynevezett *eranos* (ἔρανος).

Az *eranos* szó már az Odysseában fordul elő.

Pallas Athéné t. i. látván Telemach palotájában Penelope dőzsölő kéréit, kik naponkint Odysseus ökreit, juhait, sertéseit s borát fogyasztották, kérdezi: minő lakoma, minő sokaság ez? Vajjon vendégség vagy menyegző? Mivel ez bizony nem *eranos*.

Τίς δαίς, τίς δὲ ὄμιλος ἄδ' . . . Ἐλλαπύνη ἢ ἐγάμος;
ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τίς γ' ἔστιν.

(Odyssea I, 225—226. v.)

Erre a scholiasták s utánok a görög lexikographok azt mondják, hogy ἔρανος λέγεται τὸ ἀπὸ συμβολῆς δειπνον. Az az: eranosnak mondatik a járulékokból tartott lakoma, melyhez t. i. minden vendég elhozta a maga részét.

Azért meg nem állhat Szabó Istvánnak e fordítása:

Minemű vendégség, mi csoport ez? vagy midolog van Itten? lakma-e? nász-e? *Bizonynyal semmi barátság.*

De Vosz sem adta vissza az eranos értelmét következő fordításában:

Welch' ein Schmaus und Gewühl? Was betreibst du?
 Etwa ein Gastmahl,
 Oder ein Hochzeitsfest? Denn keinem Gelag' ist es
 ähnlich.

Ellenben Dacier asszony jól fordította e helyet követ-
 kezöleg: Quel est ce festin? quelle est cette nombreuse assem-
 blée! qu'est-ce qui se passe ici? Est-ce une fête? est-ce une
 nocce? Car ce n'est point un de ces repas où chacun apporte
 sa part. (L'Odyssee d'Homère par Madame Dacier. Pa-
 ris, 1841.)

Magam is az Odyssea prózai fordításában (Pest, 1864.
 Kiadja Lampel Róbert) így fordítottam a kérdéses helyet:
 »Minő lakoma, minő sokaság ez? Vajjon vendégség vagy
 menyegző? mivel ez nem részvényes dáridó».

Az eranos tehát az Odysseában részvényes dáridó, mely-
 hoz mindegyik enni és innivalót hoz. S épen azért mondja
 Pallas Athéne, hogy a dözsölő kérők lakmározása nem
 eranos.

Ez volt később is az eranos jelentménye, a mint Hesy-
 chios mondja: ἔρανον, τὸ ἐκ συμβολῆς δαίτιον.

Ez a συμβολή (hozzájárulás) azonban nem csak azt je-
 lenti, hogy a résztvevők természetben hozták el járulékaikat,
 hanem azt is, hogy sokszor pénzben fizették illetékeiket.

Midőn természetben járultak az eranoshoz, akkor az el
 nem fogyasztott járulékokat maguk között osztották el a ta-
 gok, a mint ezt Aeschines mondja:

Τῶν ἐράνων τὰ περιόντα νέμεται. (Ktesiphon ellen.
 251. §.)

De midőn a tagok pénzben fizették járulékaikat, akkor
 a fölösleg a társaságnak közös pénztárába tétetett.

Ugy a társaság maga, mint a járulékokból begyűlt
 pénz is eranosnak s a tagtársak eranistáknak nevezettek.

Az ἔρανος szó eredete homályos. Curtius (Grundzüge der
 griech. Etymologie) az ἀραρίσκω-nak ἀρ gyökével hozza kap-
 csolatba, tehát ἐρ = ἀρ, melynek alapjelentése: mozgás vala-
 mely czél felé; az ἔρανος tehát mozgás pénzgyűjtésre. Benfey
 azonban Fερ-έσκω = Fαρ-έσκω = ἀρέσκω-val hozza rokon-
 ságba, mintha az ἔρανος valami tetszetőst jelentene. De a ré-

giek συνεράω-tól (összeöntök, összehányok, összerakok, össze-
 dobok, összefoglalok, összehalmazok) származtatták. Athe-
 naeos ugyanis így ír (VIII., 64., 362): ἔρανοι δὲ εἰσιν αἱ ἀπὸ
 τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαί, ἀπὸ τοῦ συνεράω καὶ συμ-
 γέρειν ἐκαστον. Az az: Az eranosok pedig a járulékok gyűj-
 tései, mivel mindegyik összerak s összehoz.

Hogy συνεράω csakugyan annyi mint összerakok, össze-
 dobok, s. a. t., az kitészik Aristoteles állattörténetének VI-ik
 könyvéből, hol a második fejezet 8-ik szakaszában ezt mondja
 a tojás sárgájáról s fehéréről: ὅταν συνεράσῃ τις πλείω
 τοιαῦτα ὡς χόστιν καὶ ἔψη. Az az: midőn valaki ezekből
 nagyobb mennyiséget hólýagba összehány és főz.

Isokrates pedig Philipposában (138. §.) ezt mondja:
 πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποιησάμην οἷόν εἶναι συνεράσαι τοὺς
 λόγους ἅπαντας τοὺς ὑπ' ἐμοῦ περὶ τούτων εἰρημένους. Az
 az: Nagyra becsülném, ha lehetséges volna összes beszédeimet
 összefoglalni, melyeket e tárgyról mondtam.

Az eranos pénztárából segélyt kaptak némelykor a bal-
 eset által elszegényedett eranisták, melyet azonban, ha ismét
 vagyonra tettek szert, kötelesek voltak az eranos pénztárának
 megtéríteni.

Meier (der attische Process. 542. l.) Theophrast jellem-
 rajzainak 17-ik fejezetéből akarja bebizonyítani, hogy az el-
 szegényedett eranista köteles volt a kapott segélyt megtéríteni.
 Theophrast szerint ugyanis a mogorva ember, ha barátai era-
 nost (pénzsegélyt) gyűjtenek s ha valaki azt mondja neki,
 »légý vigan«, azt válaszolja: »hogy is ne? Hiszen a pénzt visz-
 sza kell adnom mindegyiknek s ezen kívül mint jótettben ré-
 szesült még hálával is tartoznom.« Καὶ ἐράνον εἰσνεχθέντος
 περὶ τῶν φίλων καὶ φήσαντός τινος, »Θαρός ἴσθι«, καὶ
 πῶς, εἰπεῖν, ὅτι δεῖ τὸ ἀργύριον ἀποδοῦναι ἐκ ἄστω, καὶ
 χωρὶς τούτων χάριν ἀφείλαι, ὡς εὐρηγετημένον;

Miután az eranos adóssa az egyesület pénztárába tar-
 tozott a segélypénzt visszafizetni, világos hogy Theophrast
 nem a szoros érteményben vett eranosról, mint egyesületről,
 hanem jóakarók gyűjtéséről szól, kiknek mindegyike elvár-
 hatta, hogy annyit kap vissza, a mennyit a szükségben levő-

nek adott, mert a magánosoktól kapott pénzsegélyt is eranosnak nevezték.

Ἦν ὁ πολλοὶ δίδουσαν ἀργύριον εἰς χρῆσιν, ἔρανος καλεῖται. Κάν μὴ πρὸς χρῆσιν, ἀλλὰ δωρεάν. Ἡ ἔρανον τὴν παρὰ τῶν φίλων συνεισφορὰν καὶ ἐπίδοσιν. (Schol. Aeschin. alkövets. 41.) Az az: Minden pénz, melyet sokan használatra gyűjtenek, eranosnak neveztetik. S ha nem is használatra, hanem ajándékol. Vagy eranos; a barátok adózása s adománya.

Ha tehát sokszor azt olvassuk a régi írók munkáiban, hogy ez vagy amaz barátaitól a maga számára eranoszt vagy is pénzsegélyt kért, ez nem azt jelenti, hogy a kéregető az eranisták társulatának tagja volt.

Innen azt következtette *Van Holst* (De Eranis veterum Graecorum. Leyden 1832.) hogy az eranos soha sem volt segélyző társaság. «Egregie falluntur, qui collegia eranistica eo consilio, ut amici egeni ex arca communi sublevarentur, a Graecis instituta contendunt.» Azonban Traján császár szavai Pliniushoz írt levelében (Plinius epist. X., 93.) a Pontus tartományában lakó amiseni görögök eranosairól »*ad sustinendam tenniorum inopiam*» épen az ellenkezőt bizonyítják, t. i. hogy *Van Holt* egregie esalatkozott.

Kumanudes, az athéni egyetem tanára, közzétett 1873-ban az *Ἀθηναίων* című görög folyóiratban (II, 235) egy köfeliratot, melynek lelhelye Mykonos szigete, de mely most az athéni archaeologiai társaság muzeumának birtokában van. Írásmódja azt bizonyítja, hogy a Kr. előtti 3-ik századból származik.

E fölíratban bizonyos Sostratos eljegyzí leányát, Xanthét, Eparchidesnek s hozományul ad neki 1300 drachmát (körülbelül 520 forintot a mi pénzünkben), Ebből 1000 drachma el volt helyezve az 500 drachmányi eranosban, melyet Alexikles hozott egybe. És Sostratos valamint ennek atyja, Aristokrates, is kötelezték magokat ennek az eranosnak, vagy is az eranosban elhelyezett 1000 drachmának behajtására Eparchidessal közreműködni; ha pedig Eparchides nem lenne képes valamely részt behajtani, a többít ők teendik hozzá.

Σώστρατος Ἄρ (ἰστοζοῦρατος) τὴν θυγατέρα Ξάνθην ἐνηγγύησεν Ἐπαρχίδει, καὶ προῖκα ἔδωκε χίλιας καὶ τριακοσίας δραχμὰς· τούτου χίλιας μὲν δραχμὰς τὰς ἐνούσας ἐν τῷ ἐράνῳ τῷ πεντακοσιοδράχμῳ, ὃν συνέλεξεν Ἀλεξικλῆς ὠμολόγησεν δὲ Σώστρατος καὶ Ἀριστοζοῦρατος Ἐπαρχίδει συνεισπράξαι τὸν ἔρανον τοῦτον καὶ ἐάν τινα τῶν ἐσφορῶν μὴ δύνηται εἰσπράξαι Ἐπαρχίδης, συμπροσθήσειν Σώστρατος καὶ Ἀριστοζοῦρατος.

Ebből a fölíratból az tűnik ki, hogy 1) az eranos pénztárába tőkéket is lehetett kamatozás végett elhelyezni; 2) az eranos a tagjai által befizetett illetékekből kölcsönöket is adott, 3) az eranos minden tagja 500 drachmát (200 forintot) fizetett egyszer-mindenkorra.

Ez utóbbi azonban csak kivételes eset volt, mert másutt az eranisták rendszeren havonkint fizették be illetékeket, mely szintén eranosnak vagy phorának neveztetett.

Ἐρανοστῆς χωρὶς ὁ τοῦ ἐράνου μετέχων καὶ πὴν φορὰν ἦν ἐκάστου μηνὸς ἔδει καταβάλλειν εἰσφέρων. (Etymologicum magnum, 369., 31. Suidas Ἐρανοσάμερος alatt és Harpocraton ἔρανοστῆς alatt.)

A kik illetékeket a rendes időben be nem fizették, helytelen, oktalan eranistáknak neveztettek.

Ἄλογοι ἔρανοσταὶ οἱ μὴ ποὺ ἐξελιγότες τὸ ἐπιβάλλον ἐάντοῖς κατὰ τὴν ἐκ τῆς περιόδου τάξιν τῶν ὀνομάτων, τῶν εἰς τὸν ἔρανον ἐσφουόμενον. (Harpocraton). Az az: »Helytelen eranisták azok, kik a reájok kivetett illetéket, midőn neveik az eranosban az idő rende szerint fölolvastatnak, még be nem fizették.«

Továbbá:

Ἄλογοι τίνες λέγονται; οἱ μὴ ποὺ ἀνηρημένοι τὸν ἔρανον ἔρανοσταί, οἱ μὴ καταθέμενοι τοῦ ἐράνου τὴν καταβολὴν, οἷς οὐδέτις ἐστὶ λόγος πρὸς τὸ μὴ ὀφείλειν. (Bekker: Anecdota graeca. I., 203. és 380.) Az az: »Kik neveztetnek helyteleneknek? Azon eranisták, kik még nem törlesztették eranosí tartozásukat, kik le nem fizették az eranos illetékét, kik semmi érvet sem hozhatnak föl arra, hogy nem adósok.«

Ha az eranos tagja havi illetékét rendszeren nem fizette, vagy a kamatnélküli kölcsönt idővel, midőn vagyoni állapota

javult, az eranos pénztárának vissza nem fizette, vagy ha az eranos tisztviselői a társaság pénzével visszaéltek, eranos pört (*ἐρανική δίκη*) indítottak ellenök, melyet az attikai törvények szerint egy hó lefolyása alatt kellett bíróilag elintézni. Ezt bizonyítja Harpokration e szavakkal: *ἔμμηνοι δίξαι αἰ τε ἐμπορικά καὶ ἐρανικά*. Az az: hónapos perek ugy a kereskedelmiek mint az eranosbeliek. És Pollux (VIII. 101): *ἔμμηνοι δίξαι εἰσι καὶ προϊκός καὶ ἐρανικά*. Az az: hónapos pörök a hozományra és eranosra vonatkozók is.

Heffter azt állította (die athenäische Gerichtsverfassung, pag. 403), hogy az ilyen perek valószínűleg az eranisták közgyűlésén döntettek el. De ha figyelembe vesszük, hogy a főnebb felhozott források szerint az eranos perek mindig olyan hónapos perekkel említettnek, melyek a rendes törvényszékek által intéztettek el, megszűnik Heffter állításának valószínűsége.

Ide járul még az is, hogy az eranisták gyűlése gyakran ingatlanokra adott pénzkölcsönt s ez ingatlanhoz addig volt zálogjoga, míg az adós vissza nem fizette a kapott pénzt. E zálogjogát a hitelező az adós ingatlanára fölállított köoszlop által hozta köztudomásra, melyen a hitelező s az adós neve, valamint a kölcsönadott összeg is föl volt jegyezve. Az ilyen oszlop *ὄρος*-nak neveztetett. (Télfyi corpus iuris Attici 1508. és a commentár).

Ilyen zálogbiztosító köveket fölállítottak az eranisták is; mint ezt a görög fölíratokban olvassuk: *ὄροςχορτόν πεπραμένον ἐρανιστῆς*. (Hermann Lehrbuch der griech. Privatalterthümer. 2-te Auflage. Heidelberg. 1870. 69. l. 11.)

Ha már most az adós annak idejében ki nem elégítette az eranisták követelését, világos, hogy ilyen hitelügyben nem az eranos közgyűlés, hanem csak a rendes bíróság intézkedhetett.

Ezt bizonyítja egy görög felirat is, melyet Rangabé az athéni Akropolison talált és az *Antiquités helléniques* című munkájában a 884. sz. a. közrebocsátott. E felirat szerint két nő, Perseis és Synete, száz drachmát érő ajándékokat áldoz föl az isteneknek, mivel megnyerte az eranos közgyűlése ellenében a pert. *Περσηῆς ἐν Σκαμβωνιδῶν οἰκοῦσα, ἀποφυγοῦσα*

ζουὲν ἐρανιστῶν Συνέτη, ἐν Κεϊριαδῶν οἰκοῦσα, ἀποφυγοῦσα, ζουὲν ἐρανιστῶν. Az az: Perseis, a Skambonidák községének lakosnéja, fölmentetvén az eranisták testülete ellenében Synete a Ceriadák községének lakosnéja, fölmentetvén az eranisták gyűlése ellenében.

E fölíratból kitetszik, hogy az eranisták közgyűlése perlekedett két nővel; tehát nem lehetett bíró saját ügyében.

Wescher azt állítja (Revue archéologique. XII. köt. 220. l.) hogy az eranisták társasága csak hatósági engedély mellett alakulhatott, mely nélkül pöröket sem indíthatott mint társaság.

De ez ellenkezik azon attikai törvénnyel, melynél fogva a község, a tőzsosztálybeliek (phratorok), a családi istentisztelet tagjai, a hajósok, asztaltársak, közös sirhelyek birtokosai, ünnepi lakomák részesei, s a kik (ellenséges földre) rablásra indulnak vagy kereskedés kedvéért utaznak, a miben kölcsönösen megegyeznek, az reájok nézve érvényes, ha az állam törvényei ezt nem tiltják. *Ἐὰν δὲ δῆμος ἢ φράτορες ἢ ἱερῶν ὀργῶνες ἢ ναῦται ἢ σόσαιοι ἢ ὁμόταροι ἢ θιασῶται ἢ ἐπὶ λείαν οἰχοῦνται ἢ εἰς ἐμπορίαν, ὃ τι ἐν τούτων διαθῶνται πρὸς ἀλλήλους, κέρειον εἶναι, ἐὰν μὴ ἀπαγορεύσῃ δημοσία γράμματα*.

Ezt mint Solon törvényét idézi Gajus, a római jogtudós (130—180 Kr. u.), azt mondván, hogy ez átment a rómaiak XII. táblás törvényeibe is. (L. Télfy: Corpus iuris Attici. 1537. és a commentárt).

A római császárok korában azonban lehetséges, hogy az alattok álló görög területen csak császári engedély mellett alakulhattak eranosok; mert a császárok alatt minden egyes társaságnak különös hatósági engedélyre volt szüksége.

De ha tekintetbe veszem azt, a mit Suetonius mond (Julius Caesar 42), hogy t. i. Caesar *cuncta collegia praeter antiquitus constituta, distraxit*; hajlandó vagyok hinni, hogy a görög eranosok még Julius Caesar alatt is akadálytalanul s minden hatósági engedély nélkül folytatták működésüket.

Traján császárnak Pliniushoz irt leveléből pedig látjuk, hogy az Amisosban lakó görögök a szövetségi szerződés szerint tartották meg eranosaikat. »Amisenos, si legibus istorum, quibus de officis foederis utuntur, concessum est

eranos habere, possumus, quo minus habeant, non impedire, eo facilius, si tali conditione non ad turbas et illicitos coetus, sed ad sustinendam tenuiorum inopiam utuntur.« (Plinius Epist. X. 93).

Az eranisták törvénye szerint, mindegyik a ki e legtiszteltesebb egyesületbe kívánt fölvetetni, megvizsgáltatott, vajjon tiszta erkölcsű, istenfélő s jámbor-e? A vizsgálatot pedig megtartották vele az eranos tisztviselői, u. m. a fővédnök (προστάτης), a főeranista (ἀρχιερανστής), a titkár (γραμματεὺς), a pénztárnokok (ταμίαι) és az ügyészek (σύνδικοι). E tisztviselőket évenként sors által szemelték ki, de a fővédnököt (προστάτης) élethossziglan is lehetett megválasztani. S ha valamely eranista verekedett vagy zajoskodott volna, kidobták az eranosból.

Ezt tanusítja egy attikai köfelirat, mely Boeckh *Corpus inscriptionum graecarum* című munkájának 126. száma alatt következőleg olvasható:

Νόμος ἐρανιστῶν. Μηδενὶ ἐξέστω ἔνεα εἰς τὴν σωματικὴν σύνοδον τῶν ἐρανιστῶν, πρὶν ἂν δοκιμασθῆ εἰ ἴσται ἀγιος καὶ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς· δοκιμαζέτω δὲ ὁ προστάτης καὶ ὁ ἀρχιερανστής καὶ ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ ταμίαι καὶ σύνδικοι. ἴστωσαν δὲ οὗτοι κληρωτοὶ κατὰ ἔτος χωρὶς ἢ τις προστάτης (ἀρεθῆ) εἰς τὸν βίον αὐτοῦ εἰ δὲ τις μάχας ἢ πορνείους κεινῶν γαίνοιτο, ἐξβαλλέσθω τοῦ ἐράνου.

Egy attikai fölíratból, melyet Wescher a *Revue archéologique* 1865-ki folyamában (I. 497) tett közzé, s mely a Kr. előtti 3-ik századból származik, azt látjuk, hogy az eranos pénztárnoka esküt tett le, hogy az eranosnak gondnokai (biztosai) s áldozarai is voltak, és hogy hű tisztviselőit koszorúval jutalmazta meg az eranos közgyűlése.

A fölírat így szól: Ἐπεὶ καλῶς καὶ εὐνόως προσεήνευται τῷ κοινῷ τῶν ἐρανιστῶν, εὐνόμως καὶ δικαίως διατηρήσασον τὸ ἀργύριον τὸ κοινὸν ὃ αἰεὶ ἐπετέροντο αὐτοὶ οἱ ἐρανισταὶ κατὰ τοὺς νόμους τοῖς κοινοῖς τῶν ἐρανιστῶν καὶ τὸν ἔρανον, καὶ τὰ ἄλλα διατελεῖ ὧν ἀνήρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος κατὰ τὸν ὄρον ὃν ὤμοσε τοῖς ἐρανισταῖς. Ἀγαθεῖ τύχῃ Δέδοχθαι τοῖς ἐρανισταῖς ἐπαινεῖσαι Ἀλκμαίωνα Θεώ-

ρος ἰσοτιλῆ τὸν ταμίαν καὶ στεφανῶσαι αὐτὸν θαλλοῦ στεφάνῳ φιλοτιμίας ἔνεα καὶ εὐνοίας τῆς εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν. ἐπαινεῖσαι δὲ καὶ Διονύσιον τὸν γραμματεῖα καὶ στιφανῶσαι αὐτὸν θαλλοῦ στεφάνῳ φιλοτιμίας ἔνεα καὶ εὐνοίας ἧς ἔχον διατελεῖ εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν ἐπαινεῖσαι δὲ καὶ τοὺς ἐπιμελητὰς καὶ τοὺς ἱεροποιούς . . . καὶ στεφανῶσαι ἕκαστον αὐτῶν θαλλοῦ στεφάνῳ ἀρετῆς ἔνεα καὶ φιλοτιμίας τῆς εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐρανιστῶν.

Az az: miután szépen s jóakarólag viselkedett az eranisták közönsége iránt, törvénytörőleg s igazságosan megőrizve a közös pénzt, melyet magok az eranisták a közös törvények szerint mindig befizetének, és (megőrizve) az eranos, s a többiben is folyvást jó és igazságos ember azon eskü szerint, melyet az eranistáknak esküdött; — a jó szerencse nevében *) elhatározták az eranisták, megdicsérni Alkmaeont, Theon fiát, az egyenjogut**), a pénztárnokot s megkoszoruzni őt olajfakoszorúval az eranisták közönsége iránti bőkezűsége s jóakarata miatt, — s megdicsérni Dionysioszt is a titkárt s megkoszoruzni olajfakoszorúval bőkezűsége s jóakarata miatt, melylyel az eranisták közönsége iránt folyvást viseltetik, — s megdicsérni a gondnokokat (biztosokat) és áldozárokat s megkoszoruzni mindegyiköket olajfakoszorúval erényök és az eranisták közönsége iránti bőkezűségök miatt.

E fölíratból látszik, hogy ἀγαθῆ τύχῃ helyett ἀγαθεῖ τύχῃ fordul elő. Miből az következik, hogy akkor az η-nak nem lehetett é-hangja. Sőt, mivel a rómaiak a görög η-t legtöbbször i által fejezték ki, mint εἰδωλον = idolum, εἰδύλλιον = idyllium, εἰζός = icas, εἰλεός = ileus, Εἰλεῖθνια = Ili-thyia, Εἰλωται, = Hilotae és Plotae, Ἰφιγένεια = Iphigenia, Ἰφιμέδεια = Iphimedia, εἰσαγωγῆ = isagoge, εἰρωνεία = ironia, εἰλεγία = elegia, εἰλειψις = ellipsis, θεραπεία = therapia, χρεία = chria, χειρομαντεία = chiromantia, Ἐραμινώδας = Eraminondas, κροκόδειλος = crocodilus, παράδεισος = paradisos, εἰκὼν = icon, — nagyon világos, hogy fölíratunkban az ἀγαθεῖ τύχῃ ugy ejtetett ki, mint agathi tíchi.

*) Szerintünk: Isten nevében.

**) Tehát nem tökéletes polgárt.

Nők is lehettek az eranos tagjai. Ezt látjuk a *Corpus inscriptionum graecarum* egy attikai föliratából (120. sz.), melyben elhatároztatik, hogy a proeranistriát (az eranos előjárónéját) is kell megdicsérni és megkoszorozni Ἐπανέσαι δὲ καὶ στεφανῶσαι καὶ τὴν προερανίστριαν.

Kumanudes síri fölirataiból tudjuk, hogy az *eraniszták* sirkövet is emeltek tagjaiknak.

Ἀρτεμίδωρος Σελευαίης. Ἐρανιστῆαι. Vagy is az eraniszták bizonyos Seleukusi Artemidorosnak sirkövet állítottak. Ἐρανιστῆαι ἐπιτύμβιοι. Athén 1871. 282. lapon.

Harpokration az eranos tisztviselőihez a *πληρωτής* (fizetőt) is számítja, kiről ezt mondja: *πληρωτῆς ἐκαλούν τοὺς ἀποδιδόντας τὸν ἔρανον τοῖς ἢτοι λαχοῦσιν ἢ ἐωνημένοις. Εἶεν δ' οὗτοι οἱ παρ' ἡμῶν καλούμενοι ἐρανίστριαι.* Az az: »Fizetőknek nevezék azokat, kik az eranoszt a kisorsoltaknak vagy megvevőknek kifizetik. Ezek pedig (t. i. a fizetők) lehettek a korunkban ugynevezett eranarchák.«

Mit jelent az, hogy a fizetők a kisorsoltaknak vagy megvevőknek kifizetik az eranoszt?

Erre nézve hallgatnak a régi és újabb írók s magyarázók.

Én így fogom fel a dolgot: ha több egyenlő szegénységű eranista folyamodott eranosért, azaz, pénzsegélyért, sors által döntötte el az eraniszták gyűlése, hogy melyikük részesüljön pénzsegélyben, s a *πληρωτής* kötelessége volt a sors által kijelöltnek a pénzsegélyt, mely szintén eranosnak neveztetett, kifizetni.

De az is megtörténhetett, hogy attól, a ki eranosért (pénzsegélyért) folyamodott, ha az neki valóban megszavaztatott, más eranista ezt a jogot megvette, vagy akármi más módon megszerezte, mert az *ὠνεῖσθαι* ezt is jelenti. Ekkor természetesen ez utóbbi lón az eranosi pénztár adósa, mert a *πληρωτής* neki fizette ki az amannak megszavazott pénzsegélyt.

Azonban az eranos megvételéről szóló helyet másképp is lehet magyarázni.

Főlebb láttuk, hogy voltak olyan eranosi társaságok is, melyeknél tőkepénzeket lehetett kamatra elhelyezni. Ha már

a kamatra jogosult eranistától ezt a jogot más eranista megvette, világos, hogy a *πληρωτής*, ez utóbbinak fizette ki az esedékes kamatot, mely ilyenkor szintén eranosnak neveztetett.

Salmasius (de usuris és Observationes ad jus Atticum et Romanum) Harpokration szövegében az *ἐωνημένοις*-t gyanítás útján *ἡρημένοις*-re változtatta. S ezt elfogadta *Caillemet* is (Études sur les antiquités juridiques d'Athènes. Dixième étude. Le contrat de société à Athènes. Paris 1872).

E változtatás szerint Harpokratio szövege ezt jelentené: »fizetőknek nevezék azokat, kik az eranoszt (a begyűjtött pénzilletéket) a kisorsolt vagy választott tisztviselőknak adták át.«

Ezt a magyarázatot el nem fogadhatom, mert a főlebbi attikai fölirat világosan mondja, hogy a pénztárnokok évenként sors által rendeltettek. Természetes pedig, hogy az eranosi pénzeket csak a pénztárnokok kezelhették, mert különben fölösleges volt volna a hivataluk.

A *πληρωτής* tehát az eranisztától begyűjtött illetékeket a pénztárnoknak adta át; ha pedig eranosi pénzt másoknak fizetett ki, azt előbb a pénztárnoktól kellett átvennie.

Hogy a *πληρωτής* csakugyan illetékgyűjtő, pénzbeszedő is volt, az kitetszik Hesychios következő magyarázatából: *πληρωτῆς ἐράνον συναγωγός.* Az az: *πληρωτής* annyi, mint az eranos (eranosí díj) összeggyűjtője.

Miután Harpokration azt mondja, hogy az eranos egyik tisztviselőjét az ő korában (a 3-ik vagy 4-ik század Kr. u.) *ἐρανάρχης*-nek nevezték, azt állítom, hogy ez nem görög classicus szó, s hogy Harpokrationnak *ἐρανάρχος*-t kellett volna használnia.

Porro Xenophon Kyropaediájának kiadásában (Lipscse, 1821) ezt írja a 109-ik lapon: »Fluctuant codices in formis *αρχῆς* et *αρχος*, ita tamen ut *αρχος* longe maiorem auctoritatem habere videatur.«

Kühner (Ausführliche Grammatik der griech. Sprache. Zweite Auflage. Hannover 1869. I. Rész. 388-ik lapon) ezt mondja, hogy az *αρχῆς*-végűek többnyire az *αρχος*-végűeknek későbbi mellékalakjai; hogy csak Herodotnál fordulnak elő többször *αρχῆς*-végűek s hogy a tragikai költők mind a két alakot használják.

E tekintetben úgy csak lehet biztosan eljárni, ha előbb az összes *αρχος*- és *αρχης*-végű szótát elsoroljuk s lelheljük, vagy is ama forrásokat, melyekben előfordulnak, kimutatjuk.

De olyan nevek, melyek csak a birtokos esetben fordulnak elő, tehát... *ἀρχου*, nem jöhetnek tekintetbe, mert ezek nevezője *αρχος*-ra s *αρχης*-ra is végződhetnek.

II.

αρχος-végű nevek.

1. *Ἀγάθαρχος*. Egy syrakusai hajóparancsnok, egy athéni festész és egy hajófelügyelőnek a neve. *Ἐξέμποισι... Ἀγάθαρχον ἄρχοντα*. Thukyd. VII., 25. — *εἰσῆεν Ἀγάθαρχον τὸν γραφεύα*. Demosth. Midias ell. 147. — *Ἄνων Κηφισιῆς, κωφῶν ἐπιμελητῆς ἐπὶ Νανσίνικου ἄρχοντος, οὗ κληρονόμος Ἀγάθαρχος*. Tengerészeti fölirat Boeckhnél X., c, 155., a Kr. előtti 348—345 évekből.

2. *Ἀγέλαρχος*, nyájör, ifjak csapatőre. *ρομῆ καὶ ἀγέλαρχω ἐπηρεζομένῃ*. Philo: Moses II., 144. A római korból.

3. *Ἀγήσαρχος*. Győzedelmes ökölnivő embernek a neve. Szobrát készítették Polykles fiai 372—361. között Kr. e. *Ἀγήσαρχον δὲ κρατῆσαι πάντα ἄνδρας μαρτυρεῖ τὸ ἔλεγεῖον*. Pausan. VI., 12., 8.

4. *Ἀγώνιαρχος*, versenytőnök; de a boeótoknál piaczfelügyelő, gyűlésfelügyelő. *παρὰ δὲ Βοιωτοῖς ἀγῶν ἢ ἀγορὰ, καὶ τὸν ἀγορανόμον ἀγώνιαρχον καλοῦσιν*. Schol. in Homeri Iliad. Bekker. kiad. XXIV., 1.

5. *Ἀδικαίαρχος*, igazságtalan hivatalnok. *«Dicaearchum recte amas. Luculentus homo est et civis paulo melior, quam isti nostri ἀδικαίαρχοι.»* Cicero nehezen faragta maga e szót, hanem valószínűleg az élczes és szójátékokat kedvelő görögök irataiban találta, vagy a görög hagyományból merítette.

6. *Ἀλάβαρχος*, fazekas. *ἀλάβαρχοι λέγονται οἱ κεραμεῖς*. Schol. az Antholog. Palat. XL., 383. föliratához.

7. *Ἀλέξαρχος*, egy korinthisi hadvezérnek a neve. *ἄρχοντα Ἀλέξαρχον ἀπέπεμψαν*. Thukyd. VII., 19.

8. *Ἀλύταρχος*, rendőrfőnök. Malalas XII., 411: *τὴν στολήν ὁ ἀλύταρχος ἄσπρον ὀλοσηρικὸν ἐφόρει*. Dioclecian császár korában.

9. *Ἀνάξαρχος*. Bölcsész Abderából, Demokritos tanítványa, Nagy-Sándor kísézője. *Μετὰ τῶν περὶ Καλλισθένη καὶ Ἀνάξαρχον*. Strabo XIII., 1., 27. — *Ἀνάξαρχος ἐπ' Ἀλεξάνδρον μῆλις βαλλόμενος παρὰ δείπνον*. Plutarch. Sympos. IX., 1., 2.

10. *Ἄναρχος*, uratlan, vezértelen, fejedelem nélküli, fejletlen, féktelen. *οὐδ' ἄναρχοι ἔσαν*. Iliás II., 703. — *ἀφῆγμαι ναυτιζὸν στρατεύμ' ἄναρχον*. Euripid. Iphigen. Aulisb. 913. v. — *ὡς οὐδὲν ἄναρχον κατελείπετο*. Xenoph. Cyrop., III. 3., 11. — *Μέγιστον τὸ μηδέποτε ἄναρχον εἶναι*. Plato Törvény. XII., 942., A.

11. *Ἄπαρχος*, vezér. *Σπέννεσις, Κελλίων ἄπαρχος εἰς ἀνήρ πλείστον πόνον ἐχθροῖς παρασχὼν, εὐκλειῶς ἀπώλετο*. Aeschyl. Persák. 326—328. v.

12. *Ἀρίσταρχος*, egy athéni antidemokratának a neve. *Ἀρίσταρχος ἀνὴρ ἐναντίος τῷ δήμῳ*. Thukyd. VIII., 90. — Egy lakedaemoni fölhivatalnoknak a neve. *ἀποπλέοντι Ἀναξιβίῳ ἐξ Βυζαντιῶν συναντῶ Ἀρίσταρχος ἐν Κυζίκῳ διάδοχος Κλεάνδρῳ Βυζαντιῶν ἀρμοστής*; Xenophon Anab. VII., 2., 5. — Egy tragoediaköltő, Euripides kortársa. *Ἀρίσταρχος τραγῳδῶν ποιητῆς, σύγχρονος ἦν Εὐριπίδῃ*. Suidas e szóalatt.

13. *Ἀὐταρχος*, önralkodó. *πᾶσα ἰσχὺς αὐταρχος*. Dio Cass. 61., 7. A római korból.

14. *Βόαρχος* ökrök, tehenek felügyelője. Kirchhoffnál Inscriptiones Atticae. 534. sz. B. 9. v.

15. *Βοήθαρχος*, segédszerep vezetője. *τὸν βοήθαρχον ἀπέκταναν*. Polyb. I., 79., — *τὰς πύλας ὁ βοήθαρχος ἀπέκλεισε*. Appian. VIII., 70.

16. *Βοιώταρχος*, fő hivatalnok a boeótoknál Thebában. *πυθόμενοι οἱ βοιώταρχοι ὅτι θύοι*. Xenophon. Hellen. III., 4., 4.

17. *Βούλιαρχος*, tanácsszerző, tanácsadó. *Λαυῶς πατήρ καὶ βούλιαρχος*. Aeschyl. Könyörg. 12. v. — *Λαυῶν πρόνοον καὶ βούλιαρχον*. U. o. 969. v.

18. *γυμνασίαρχος*, a gymnastikai ünnepélyek költségeinek fedezője; a tornászati főnöke. *εἶτα προσελθὼν ὁ γυμνασίαρχος*. Plato Eryxias. 399., A. — *πόσοι εἰσὶν γυμνασίαρχοι*; Demosth. Leptin ell. 463., 21. — *οὐκ ἐσμέν γυμνασίαρχοι*. Demosth. Phormioért. 940., 48.

19. *Λείναρχος*, a hires athéni szónok neve.

20. *δεκάδαρχος*, tíz katona főnöke, tizedes. Mint állami hivatalnok: *decemvir*, *δεκάδαρχοι μὲν δεκάδων ἐπιμέλονται, λοχαγοὶ δὲ δεκαδίωνων*. Xenoph. Kyropaed. VIII., 1., 14. — *δεκαδίωνων ὡσανύτως*. U. o. II., 1., 22. — *τῶν δεκαδίωνων τοὺς κρατίστους*. U. o. II., 1., 23. — *ἐκάλει τῶν δεκαδίωνων τινας*. U. o. II., 1., 30. — *παρήγον οἱ δεκάδαρχοι εἰς μέτωπον*. U. o. II., 3., 21. — *τοὺς δεκαδίωνους τῇ δεκάδι παραγγέλλειν*. U. o. IV., 2., 13. — *δεκαδίωνους καταστῆσαι*. Xenoph. Hipparchik. II., 2. — *οἱ δεκάδαρχοι ἄρτιοι ὄντες*. U. o. II., 3. — *δεκάδαρχος constanter scribitur in libris*. (Porro Kyropaediaja 110-ik lap.)

21. *δέκαρχος* = *δεκάδαρχος*.

22. *Δήμαρχος*. Athéni hadvezér. *ἔμειναν ἕως ἀγέκοντο οἱ στρατηγοὶ, Δήμαρχός τε Ἐπίδοξον*. Xenoph. Hellenik I., 1., 29.

23. *δήμαρχος*, község főnöke. *δάξαι με δήμαρχός τις*. Aristophan. Felhök. 37. v. — *ἐπαγγέλλεται ὁ δήμαρχος*. Demosth. Makartat. ell. 1069., 58. — *τοὺς δημάρχους καταλόγους ποιῆσθαι*. Demosth. Polykl. ell. 1268., 6.

24. *δίαρχος*, versenybíró, *δίαρχοι οἱ Ἑλληνοδίξαι*. Hesych.

25. *Διδύμαρχος*. Személynév Hippokratesnél.

26. *Δικαίαρχος*. Theophrastos barátja; földrajzi író.

27. *δωδεκάδαρχος*, tizenkét katona főnöke. *δωδεκαδίωνους πάντα διεκοσμεῖτο*. Xenoph. Kyropaed. III., 3., 11.

28. *δωδέκαρχος* = *δωδεκάδαρχος*. — *τοὺς δωδεκάρχους ἐν μετώπῳ καθιστάναι*. Xenoph. Kyropaed. II., 4., 4.

29. *ἔθναρχος*, népfőnök, helytartó. A byzanti korban a római segédcapatok vezére. *ὁ τῶν Ἀγαρηῶν ἔθναρχος*. Eustath. opusc. ed. Tafel. 1832. Frankf. 281. l. — *τοῖς ἔθναρχοις*. Konstant. Manasses Chron 52. l.

30. *εἰλαρχος* l. *ἰλαρχος*.

31. *ἐκατόνταρχος*, száz katona főnöke. *ἔχων τοὺς ἐκατόνταρχους. ὁ δ' ἐκατόνταρχος τὴν τάξιν ἀγέτω*. Xenoph. Kyrop. V., 3., 41. — *τῶν ἐκατόνταρχων τοὺς πλείους*. Hali-karn. Dionys. római regis. XI., 42. — *πέμψας τινα τῶν ἐκατόνταρχων*. Plutarch. Sulla. 33. — *πολλῶν ἐκατόνταρχων συμπόντων*. Herodian. VII., 1., 11. — *προσῆλθεν αὐτῷ ἐκατόνταρχος*. Máte Evangel. VIII., 5. *καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατόνταρχῳ*. U. o. VIII., 13. — *ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη*. U. o. VIII., 8. — *ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατόνταρχος*. Lukáses Evang. VII., 6. — *εἶπε πρὸς τὸν ἐκατόνταρχον*. Apostol. Cselek. XXII., 25. — *ὁ ἐκατόνταρχος παρέδωκε*. U. o. XXVIII., 16.

32. *ἐπαρχος*, tisztviselő. *Γράζχος ἔτι ὢν ἐπαρχος*. Aprian. polg. hábor. I., 14. — *ἐπαρχὸν τάγμα*. Stobaeos eclog. eth. II., 7.

33. *ἐνωμόταρχος*, 25 katona főnöke. *ἐνωμοτάρχους ἐκαδέκα*. Xenoph. lakedaem. állam. XI., 4. — Az Anabasis vatikáni codexében III., 4., 21: *ἐνωμοτάρχους*.

34. *ἐξάδαρχος*, hat katona főnöke. *ἐξάδαρχους πάντα τὰ καταλειπόμενα διεκοσμεῖτο*. Xenoph. Kyrop. III., 3., 11. — *τὰ δὲ τελευταῖα αἱ ἐξάδαρχοι*. U. o. VIII., 4., 30.

35. *Ἐξαρχος*, Személynév. *μετὰ δὲ τοῦτον Ἐξαρχος*. Xenoph. hell. tört. II., 3. 10.

36. *ἔξαρχος*, főnök, szerző, kezdő, előénekes, előtánczos. *παρὰ δ' εἰσαν αἰοδους θρήνων ἔξαρχους*. Pliás XXIV., 720. 721. v. *ὁ δ' ἔξαρχος Βρόμος*. Euripid. Bacch. 141. v. *ἔξαρχος καὶ προηγεμῶν*. Demosth. koszor 313, 260.

37. *ἐπαρχος* elnök, előjáró, parancsnok. *νεῶν ἐπαρχος*. Aeschyl. Agam. 1227. v.

38. *Ἐρημαρχος*. Bölcsész. Laért. Diogen. X., 15.

39. *Ἐτέαρχος*. Személynév. *Ἐτέαρχος βασιλείς*. Herodot IV., 154.

40. *Εὔαρχος*. Személynév. *Εὔαρχος ἐτυράννη*. Thukyd. II., 30.

41. *εὐαρχος*, jól vezérlő, jól kormányozható, jól kezdő. *σκόπει τὸν λόγον, εἰ εὐαρχός ἐστι*. Lukian. Lexiphan. 1.

42. *ἐφήβαρχος*, ifjak főnöke. *τοιούτων σε θῶμεν ἐφήβαρχον*; Epiktet. III., 1., 34.

43. Ζήλαρχος. Személynév. ὄρε τὸν ἀγορανόμον Ζήλαρχον. Xenoph. Anab. V, 7., 24.
44. ζήραρχος, elefántvezető. ὁ μὲν ἐπὶς ἐλέφαντος ἄρχων ζήραρχος καλεῖται; ὁ δὲ τῶν δύο θήραρχος. Aelian. Takt. 22.
45. Ἱγήσαρχος. Személynév. Főíratokban.
46. Θαλίλαρχος. Személynév. Boeckh. inscrips. gr. I., p. 293. és 623.
47. θήραρχος I. ζήραρχος.
48. Ἰλαρχος. Személynév. μετὰ δὲ τοῦτον Ἰλαρχος. Xenoph. hell. tört. II., 3., 10.
49. Ἰλαρχος, lovas csapat vezetője. Ἰλαρχὸν τε φησὶς. Zonaras p. 441. Dindorfkiadás. 2-ik köt.
50. Ἰππαρχος. Személynév. Ἰππαρχον κτείνουσι. Herodot. V., 55.
51. Ἰππαρχος, lovasság vezére. Ἰππαρχοὶ ἦσαν. Herod. VII., 88. — ἠρέθη Ἰππαρχος. Aristophan. Madar. 799. v. — τὸν Ἰππαρχον τοὺς ἰππίας καθιστάμεν δεῖ. Xenoph. hīr-parch. I., 9. — ἀναβιβαστήν τῷ ἰππάρχῳ ἰππίας. U. o. I., 2. — τῶνδε μέλειν δεῖ τῷ ἰππάρχῳ. U. o. III., 1. — καὶ ἰππάρχους δύο. Demosth. Fülöp ell. I., 47., 26.
52. Ἰσαρχος. Személynév. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Ἰσαρχος. (424-ben Kr. e.) Sicil. Diodor. XII., 65.
53. Ἰστιάρχος. Személynév. Görög érmeken.
54. Καλλίλαρχος. Személynév. Athéni archon 301-ben. Kr. e.
55. Κλέαρχος. Személynév. εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος. Xenoph. Anab. II., 6., 1. — Boeckh: Seewes. XIII., a) 70., 120., 160. XIV., c) 238.
56. Κλείταρχος. Személynév. καθιστάς τύραννον ἐν Ἐρετρία Κλείταρχον. Demosth. koszor. 248., 71.
57. κλήραρχος, kerületi főnök. Theodoros Ptochoprodemosnál.
58. Κτήσαρχος. Személynév. Theophrast végrendeletének végrehajtója. Laerti Diogen. V., 56.
59. Κώμαρχος. Személynév. Edényfőírat, a caninói herceg jegyzékében.
60. κόμαρχος, falu főnöke. Pollux IX., 11.

61. λαμπίαρχος, a fáklyás versenyfutás főnöke. Görög főíratokban Boeckhnél II. köt. 288. l.
62. Λεαρχος. Személynév. Ἀθηναίων πρῶτος Λεαρχος κατὰ Ἀμεινάδης. Thukyd. II., 67.
63. ληξίαρχος, a polgári névjegyzék őre Athénben. ληξίαρχοι εἰς καθίστανται. Pollux. VIII., 104.
64. λήσαρχος, rablófőnök. Hesychios-, és Suidasnál.
65. Μνήσαρχος. Személynév. Pythagoras atyja.
66. μόνιαρχος, egyuralkodó. τραχὺς μόνιαρχος. Aeschyl. Prometh. 324. — τοὺς μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλέγειν. Thukyd. I., 122. — δείξατε τὸν τῆς γῆς τῆσδε μόνιαρχον. Aristoph. Ionag. 1330. — ποῦ δὲ γυμνήτων μόνιαρχοι; Eurip. Rhés. 31. — Σκάπτων μόνιαρχον. Pindar Pyth. IV., 152. — μόνιαρχον μετέτι γενέσθαι. Herod. III., 80. — μέγιστος ὑπάρχει πλοῦτον τοῖς μονάρχοις. Aristot. Polit. V., 8., 8. — τῶν μονάρχων τινες. U. o. V., 8., 11. — οὐδὲν κοῦει τοὺς μονάρχους συμφωνεῖν ταῖς πόλεσιν. U. o. III., 8., 6. — μόνιαρχος ὁ δῆμος γίνεται. U. o. IV., 4., 4.
67. μυρίαρχος, tízezer katoná főnöke. συντελέεις μυρίαρχους. Xenoph. Kyrop. III., 3., 11. — οἱ ἄλλοι μυρίαρχοι. U. o. VI., 3., 20. és 21. — ἐπιμέλονται μυρίαρχοὶ χιλιάρχων. U. o. VIII., I., 14. — τοῖς μυρίαρχοῖς ἐδίδον πρὸς τὴν ἀξίαν ἐκάστην. U. o. VIII., 4., 29.
68. μυριόναρχος = μυρίαρχος. Aeschyl. Pers. 314. és 994. v.
69. ναύαρχος, hajóparancsnok. ναύαρχος αὐτοῖς ἐπέλεθον. Thukyd. VIII., 20. — ὃ πότνια χθονί, ἣ νῦν ἐπὶ ναυάρχῳ σώματι ζῆσαι. Aeschyl. Sipi áldoz. 722–724. v. — οὔτε ναυάρχους μολύν. Sophokl. Ajax. 1232. v. — τῷ περὶ τοῖς ναυάρχους νόμῳ. Aristot. Polit. II., 16., 22.
70. Νεαρχος. Személynév. ἠρώδησαν ἐκ τῆς βουλῆς Νεαρχος. Demosth. koszor. 283. 165.
71. νέαρχος annyi mint ναύαρχος. Πέμπηται τι πρὸς τοὺς ναύαρχους. Plutarch. Pythia jósd. 2.
72. νησίαρχος, szigetfőnök. τὸν Ἀγαθοκλέα νησίαρχον. Plutarch. kormányz. parancs. 31., 11. Így olvasta ezt a 13-ik században Kr. u. Theodoros Metochita, nem pedig νησιάρχων, a mint a könyvekben van. Dio Cassiusnál is νησίαρχος for-

dul elő az 58-ik könyv 5-ik fejezetében. — τί οὖν ὄφελος τῶν νησιάρχων ἐστί; Antiphanes vigjátékiró a *Gazdagok* című töred. 113.

73. *Νίκαιαρχος*. Személynév. ὁδὲ *Νίκαιαρχος* ἔρχεται. Aristophan. *Acharn.* 900. v.

74. *Νοθήαρχος*. Személynév. πρὸς τῷ διαιτητῇ *Νοθήαρχω* Demosth. *Aphob.* ell. 3. besz. 854., 31.

75. *Ξέναρχος*. Személynév. Vigjátékiró.

76. *Ξέναρχος*, vendégoltalmazó. Görög érmecken.

77. *Ὀνόμαρχος*. Személynév. τὸν στρατηγοῦντ' *Ὀνόμαρχον*. Demosth. *alkövets.* 443., 319.

78. *πάναρχος*, mindeneken uralkodó; királyi. τοῖς οἷς *πανάρχους ἐνθαλασσῖν θρόνους ἕξουσιν*. Sophokl. *Oedip.* Kolon. 1293. v.

79. *πάτραρχος*, nemzetség ősatyja. *προσκενῆ τὸν πάτραρχον*. Esaias 47., 38.

80. *πέζαρχος*, gyalogság főnöke; ὡςπερ οἱ *πέζαρχοι*. Xenoph. *Kyrop.* V., 3., 41.

81. *πειθάρχος*, engedelmes. *πειθάρχω φρενί*. Aeschyl. *Pers.* 374. v.

82. *πεμπάδαρχος*, öt katonai főnöke. *πεμπάδαρχω τὴν πεμπάδα παρέχειν*. Xenoph. *Kyrop.* II., 1., 22. — τῶν δ' αὖ *πεμπάδαρχων*. U. o. II., 1., 23. — οἱ *πεμπάδαρχοι* αὐτῶν *παρῆγον*. U. o. II., 3., 21. — καὶ τοῖς *δικοπαδαρχοῖς πεμπάδαρχον*. Xenoph. *hipparch.* IV., 9.

83. *πεντάδαρχος* ugyanaz, mi *πεμπάδαρχος*. Pollux. I., 128.

84. *πεντηκόνταρχος*, ötven tengerész főnöke. οἱ *κυβερνήται καὶ οἱ πεντακόνταρχοι*. Xenoph. *athén. köztárs.* I., 2. *αὐτὸς δὲ πεντηκόνταρχον λαβὼν*. Demosth. *Polykl.* ell. 1212., 19.

85. *πεντηκόσταρχος*, a vámtövenedet beszédök főnöke. *πεντηκόσταρχος, ὁ ἄρχων τῆς πεντηκοστῆς τοῦ τέλους*. Bekker: *anecd. gr.* I., 297.

86. *περσσίαρχος* a tisztulási áldozás főnöke. ὁ *περσσίαρχος, περσφῶσιν χορῆ τὴν γαλήν* Aristoph. *Eccles.* 128.

87. *Πλείσταρχος*. Személynév. *Ἀθηναίων κρατησάντων Πλείσταρχον*. Pausan. I., 15., 1.

88. *Πλούταρχος*. Személynév. Ismeretes görög író.

89. *πλούταρχος*, gazdagság szerzője. *τῷ πλουτάρχῳ καὶ τὰ πλουτιστήρια ἔργα ἐπιτηδεύειν ἀναπέδοντι*. Philo I., 669, 14.

90. *Πολέμαρχος*. Személynév. *κατιδὼν ἡμᾶς Πολέμαρχος, ὁ Κεφάλων*. Plato *resp.* 327, B.

91. *πολέμαρχος*, hadvezér. *ἀτέκνονε γλαῖσω πολέμαρχου*. Aeschyl. *Heten.* 828. v. — ὄλετ' *Ἀχαιῶν πολέμαρχος ἀνήρ*. U. o. *Siri* áldoz. 1071. v. — ὡς τὸν *πολέμαρχον*. Aristoph. *Darász.* 1042. v.

92. *πολίταρχος* városparancsnok. *ἔθροψας πολίταρχον*. Euripid *Rhes.* 382. v. — *ἐμῆς πολίταρχον πάτρα*. Pindar *Nem.* VII, 123. v.

93. *πολίταρχος*, ugyanaz mi *πολίταρχος*. Aeneas *Tact.* XXVI., 81.

94. *Πολύαρχος*. Személynév. *Πολύαρχος, ὁ πατήρ ὁ Κλειονύμου*. Isacos. *Kleonym.* öröks. 39.

95. *πολύαρχος*, soknak parancsoló; sokuralom; sok-olvü. *ἴσον πολύαρχον καὶ ἄναρχον*. Nazianz. *Gergely* a sz. lélekr. 81. v.

96. *Πρόαρχος*. Személynév. *Authol.* *Palat.* VII., 724.

97. *πρόαρχος*, országnagy. *τοὺς τῆς ἀρχῆς πρόαρχους*. Konst. *Manass.* *Chron.* 6169.

98. *Πρώταρχος*. Személynév. *ἕρα δὲ ὁ Πρώταρχε*. Plato *Phileb.* 11. A.

99. *πρώταρχος*, őseredeti. *πρώταρχον ἄτην*. Aeschyl. *Agam.* 1192. v.

100. *θησίαρχος*, jósdafejedelem. Hesych. és Suidas idézik *Epicharmosból*.

101. *σίταρχος*, élelmezési főnök. ὁ *κατασταθμῆς σίταρχος*. Athen. IV, 148.

102. *σκόπαρχος*, kémek főnöke. *πέμπει τινα ὁ σκόπαρχος*. Xenoph. *Kyrop.* VI., 3., 6.

103. *στασίαρχος*, lázadás főnöke. *Λασιᾶς δὲ πατήρ καὶ βούλαρχος καὶ στασίαρχος*. Aeschyl. *Könyörg.* 13—14. v. —

104. *στέγαρχος*, ház ura. *προτιθεῖ ὁ στέγαρχος*. Herod. I., 133.

105. *στόλαρχος*, hajóhad vezére. Pollux. I., 119.

106. *στράταρχος*, hadvezér. *στράταρχον Αιθίοπων*. Pindar. Pyth. VI., 31. v.

107. *συμποσίαρχος*, lakoma főnöke. *μη Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰφώντια*. Xenoph. Anab. V., 1., 30. — *Ἀγροίλαος λαχὼν συμποσίαρχος*. Plutarch. Apophth. Lacon. Agesil. 1. — *Ποῖον δὲ τὸν συμποσίαρχον εἶναι*. U. a. Lakom. kérd. I., 4-ik kérd. ezime. — *ἐμαυτὸν αἰφώντια συμποσίαρχον ἠμῶν*. U. o. 1. — *δὲ τὸν συμποσίαρχον αἰφώντια*. U. o. — *ὁ δὲ συμποσίαρχος ἠμῶν*. U. o. 2. — *τῷ συμποσίαρχῳ προσῆκε*. U. o. — *δὲ τὸν συμποσίαρχον*. U. o. — *ἐγενήθη συμποσίαρχος*. Laërt. Diog. VIII., 64.

108. *σύνταρχος*, kormánytárs, hivataltárs. *τοὺς τῆ ἀρχῆς φίλους ποιῶσι συντάρχους*. Arist. Polit. III., 11., 9.

109. *συνίπαρχος*, lovassági vezértárs. *ὁ τρίτος συνίπαρχος*. Herod. VII., 88.

110. *Σώσαρχος*. Személynév. Görög fölíratokon és érmeken.

111. *ταξίαρχος*, esapatvezér. *συνεκέλευε ταξίαρχους*. Xenoph. Kyrop. III., 3., 11. — *ἐποστήσας ταξίαρχους*. U. a. hell. tört. IV., 1., 26. — *τοὺς ταξίαρχους ἐξέλεγε*. U. o. VI., 2., 18. — *τοὺς ταξίαρχους κοινώσας*. Thukyd. IV., 4., *εἴτε τις εἴσσι ταξίαρχος*. Aristoph. Acharn. 569. v. *ποῦ σὲ ὁ ταξίαρχος*; U. a. Madar. 353. v. — *ταξίαρχον προσβλέπων*. U. a. Béke. 1172. v. — *ταξίαρχον ἢ στρατηγόν*. U. a. Thesmoth. 833. v. — *ταξίαρχοι ἀπὸ τῶν νεῶν*. Herod. VIII., 67. — *μεταπεμφάμενος τοὺς ταξίαρχους*. U. a. IX., 42. — *δικαστήριον δὲ γενέσθω τοῖς τοιοῦτοισι στρατηγοῖσι καὶ ταξίαρχοι*. Plato Törv. 889. D. — *ἐχωρονοῦντι δέκα ταξίαρχους*. Demosth. Fülöp. ell. I., 47., 26. — *τοὺς ταξίαρχους ἐίδειν*. U. a. Konon. ell. 1258., 5.

112. *τελέαρχος*, hivatalnok a thébaiaknál. *ἀποδειχθείς τελέαρχος ὑπὸ τῶν Θεβαίων*. Plutarch. kormányz. szabály. 15.

113. *Τελέσαρχος*. Személynév. *τῷ οὐνομα ἦν Τελέσαρχος*. Herod. III., 143.

114. *τέτραρχος*, az ország negyedének főnöke. Gör. föl-

írat. Boeckhnel 4033. — *Σινέτω τῷ τετράρχῳ*. Plutarch. Szerelm. 22.

115. *Τίμαρχος*. Személynév. Aeschines egyik beszéde Timarchos ellen van intézve.

116. *Τιμάσαρχος*. Személynév. *Τιμάσαρχε*. Pindar. Nem. IV., 78.

117. *Τίσσαρχος*. Személynév. *ἐμήνους . . . Τίσσαρχον*. Andocid. a titk. 15.

118. *τόξαρχος*, ijasok főnöke. *ἀβλαβῆς τόξαρχος*. Aeschyl. Pers. 556. v. — Görög fölíratban Boeckhnel. 80.

119. *τόπαρχος*, hely ura. *ἐξελθέτω τις δομάτων τελεσφόρος γυνή τόπαρχος*. Aeschyl. Siroi áldoz. 663—664. v.

120. *τριήραρχος*, háromevezősök főnöke; háromevezős kiállítója. *τριήραρχον πονηρόν*. Aristophan. Thesmoth. 837. v. — *τοῖσι Ἀθηναίων τριηράρχοισι*. Herod. VIII. 73. *καὶ τριηράρχους αὐταῖς*. — Thukyd. II., 24. — *πέισαντες τοὺς τριηράρχους*. U. a. VII. 13. — *τοὺς τριηράρχους ἠνάγκαζε*. Xenoph. hell. tört. VI. 14. — *τριηράρχοι καθίστανται ἐκαστοῦ ἐπιειτοῦ*. U. a. athéni közlárs. III., 4. — *οἱ στρατηγοὶ τριήραρχον καθιστῶσι*. Demost. Boeot. ell. I. besz. 997. — *τοὺς τριηράρχους τὸν μισθὸν λαμβάνειν*. U. a. Polykl. ell. 1209. — *τῶν τριηράρχων ἐναστος*. U. a. trierar. koszor. 1231. — *τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι*. U. o. koszor. 261. — *τοὺς τριηράρχους ἀφίσθαι*. U. o. 262. — *τὰ σκεῆα παρέχειν τοῖς τριηράρχοις*. U. a. trier. koszor. 1229. — *παραδοῦναι τοῖς τριηράρχοις τὰς ναῦς*. Tenger. fölírat. Boeckhn. 462. l. — *παρὰ τῶν τριηράρχων*. U. o. 382. l. — *τοὺς ὁμολογήσαντας τριηράρχους*. U. o. 218., 419., 480., 483., 485. l. — *τοὺς τριηράρχους ἐπειθύνους εἶναι*. Aeschin. Ctesiph. ell. 19. §. — *οἱ τριηράρχοι παρ' αὐτὴν τὴν γῆν*. Polyb. I. 50., 4. — *τριήραρχος καὶ φίλος*. U. o. I., 44., 1. — *παρέδοσαν τριηράρχῳ*. U. o. II. 1., 9.

121. *ἕπαρχος*, olhók, felügyelő, alparancsnok. *καταστήσασάμενος Ἀργιαίονα ἕπαρχον εἶναι*. Herod. V., 25. — *τῆς Αἰγύπτου ἕπαρχος*. U. a. IV., 166. — *Ἑλλάδος ἕπαρχος*. U. a. VII., 6. — *διδάσκων τῶν ἑπάρχων τινα*. Xenoph. Kyrop. VIII., 3., 19. — *ἕπαρχος ἄλλων*. Soph. Ajax. 1105. v.

122. *Φίλαρχος*. Személynév. Gör. fölírat. Boeckhn. 2483. sz.

123. *φίλαρχος*, uralomvágyó, kezdeni szerető. ὡσπερ οἱ *φίλαρχοι*. Plato, Phaedo. 82. c. — *φίλαρχος καὶ φιλότιμος*. U. a. resp. 549. A.

124. *φρατρίαρχος* l. *φρατρίαρχος*.

125. *φρατρίαρχος*, a törzsrész főnöke. ἔλλοντό με *φρατρίαρχον*. Demosth. Eubulid. ell. 1305., 23.

126. *φρούραρχος*, őrség főnöke. *φρουράρχους ἀπέπειμαι*. Xenoph. Kyrop. VII., 5., 34. — *τοὺς ἐν ταῖς ἄραις φρουράρχους*. U. o. VIII., 6. 1. — *οἱ ἐν φαίνονται τῶν φρουράρχων*. Xenoph. Oecon. IV. 7. — *ἠγείσθαι τοὺς φρουράρχους*. Plato Törv. 760. D. — *οἱ φρούραρχοι τούτων*. U. o. 843., D. — *τὸν καθισταμένον φρούραρχον*. Polyb. XXII., 25., 1. — *ὁ καθισταμένος φρούραρχος*. Diodor. XX., 45., 2.

127. *Φύλαρχος*. Személynév. ἀποδοχῆς ἀξιοῦται *Φύλαρχος*. Polyb II., 56., 1.

128. *φύλαρχος*, törzsfőnöke. *δέκα φύλαρχους ἐποίησε*. Herodot. V., 69. — *φαίνουσι μὲν οἱ φύλαρχοι ἕναστον*. Xenoph. Kyrop. I., 2., 14. — *ἀντι τῶν φύλαρχων*. Aristot. Polit. V., 1., 6. — *ἤρέθη φύλαρχος*. Aristoph. Madar. 799. v. — *ἱππάρχους καὶ φύλαρχους*. Plato Törv. 755., C. — *φύλαρχοι τε καὶ ἱππάρχοι*. U. o. 834., C. — *φύλαρχοι τε καὶ ἱππάρχοι*. U. o. 880., D.

129. *χιλίαρχος*, ezer katona főnöke, ezredes. — *χιλίαρχος Λαδάκης*. Aeschyl. Pers. 304. v. — *χιλίαρχους ἔσειδα*. Xenoph. Kyrop. II., 1., 23. — *συνεζάλεισι χιλίαρχους*. U. o. III., 3., 11. — *ἐπιμέλονται χιλίαρχοι λοχαγῶν*. U. o. VIII., 1., 14. — *τοῖς χιλίαρχους*. U. o. IX., 6., 1. — *οἱ χιλίαρχοι τῶν φυλακῶν*. U. o. IX., 6., 9. — *οἱ ἐν φαίνονται τῶν χιλίαρχων*. Xenoph. Oecon. IV., 7. — *μετὰ ταῦτα χιλίαρχους καθιστάσι*. Polyb. VI., 19., 1. — *δύο τῶν χιλίαρχων*. U. a. VI., 34., 2. — *Ἀργαβάνω τῷ χιλίαρχω*. Plutarch. Themist. XXVII., 3. — *χιλίαρχους χαροτονοῦντος*. U. a. Kamill. I., 1. — *ἐκλίενσε τοὺς χιλίαρχους*. U. a. Fabius Max. III., 1. Az Új-testamentomban buszonkétszer.

III.

αρχης-végű nevek.

1. *ἀγγελάρχης*, annyi mint *ἀγγέλαρχος*. Plutarch. Romul. 6. — Lukian Szerelmek 22.

2. *ἀγωνάρχης*, annyi mint *ἀγώναρχος*. Sophokles Ajax 565. v. (= 571. v.) *ἀγωνάρχει τινας*.

3. *ἀλυτάρχης*, annyi mint *ἀλύταρχος*. Lukian Hermotim. 40.

4. *ἀσεβάρχης*, istentelenség feje. Theodor Studita.

5. *ἀσιάρχης*. A rómaiak korában ázsiai főpap s a harc-, és szinjátékok főnöke. Strabo XIV., 1., 42. — Codex Theodos. XV., 9. 2.

6. *βουωτάρχης*, annyi mint *βουώταρχος*. Herodot. IX., 15. Thukydid. IV. 91. De Thukydidés scholiastája mondja: *βουώταρχος καὶ βουωτάρχης*. S Aeschines és Sicilii Diodor codexekben majd *βουώταρχος*, majd *βουωτάρχης* fordul elő.

7. *γενάρχης*, nemzetség feje. Pollux. III., 19. De a codexekben *γένταρχος* is olvasható.

8. *γενουσιάρχης*, mint az előbbi. Ó-testamentomban.

9. *γυμνασιάρχης*, annyi mint *γυμνασιάρχος*. Aeschin. Timarch. ell. 12. — Flavius zsidó régis. XII., 3., 1.

10. *δεζαδάρχης*, ugyanaz mi *δεζάδαρχος*. Bekker Anecdota graeca. I., 235.

11. *δεζάρχης*, annyi mint *δέζαρχος*. Herodot. VII., 81.

12. *δισσάρχης*, kettős uralkodó. *τοὺς δισσάρχας ὀλέσας βασιλῆς*. Sophokl. Ajax. 380. v. a kardalban, dóri dialektosban; ez tehát nem szolgálhat arra bizonyosságul, hogy az attikai nyelvben az *αρχης*-végű nevek divtak volna.

13. *ἑθνάρχης*, ugyanaz, a mi *ἑθναρχος*. Ó-testam. Makab. I., 14., 47. És későbbi íróknál.

14. *ἐλάρχης* l. *ἰλάρχης*.

15. *εἰρημάρχης*, békebíró. Artemidor Onirocrit. a Laurentianus codex olvasása szerint. I. *ἑραμάρχης*.

16. *ἑκατοντάρχης*, ugyanaz mi *ἑκατόνταρχος*. Aeschylos töredéke Palamedesből. Herodot. VII. 81.

17. *ελεφαντάρχης*, hadi elefántosok parancsnoka. Pol-
lux. I., 40.
18. *ενομοτάρχης*, 25 katona főnöke. Thukydid. V., 66.
Xenophon Anab. IV., 3., 26. De az Anabasis vatikáni co-
dexében, mely a legjelesebbnek tartatik, nem *ενομοτάρχης*,
hanem *ενομοτάρχους* fordul elő; következőleg az egyes számu
nevezője: *ενομοτάρχος*.
19. *ἐπιτετάρχης*, kiszemelt csapat vezetője a dóri törzs-
nél. Plutarch. Aratos. 22.
20. *ἐριπάρχης*, eranos főnöke. Laërta Diogenes VI., 63.
Harpokraton *πληρωτής* alatt. Artemidoros *Ὀνειροερμηνεί-
ᾱ*ban (I., 17., I., 35., II. 36. Hercher kiad.) *ἐριπάρχη* és *ἐρι-
πάρχεις*. De a Laurentianus-codexben *ἐριπάρχη* és *ἐριπάρ-
χεις* áll.
21. *θιασάρχης*, áldozó gyűlés főnöke. Lukian. Peregrin-
os. 11.
22. *ἱεράρχης*, szent dolgok főnöke, főpap. Egyházi
íróknál.
23. *ὕπάρχης*, gyermekek csapatának főnöke. Polybius-
nál és Plutarchnál.
24. *κυπράρχης*, Kypros parancsnoka. Ó-testament.
25. *κοιμάρχης*, falu főnöke. Xenophon. Anab. IV.,
5., 10.
26. *λαμπιπάρχης*, ugyanaz, mi *λαμπιπάρχος*. Görög
főíratban Pococknál.
27. *ληστάρχης*, rablófőnök. Plutarch Crassus. 22.
28. *μονάρχης*, egyuralkodó. Későbbi szó.
29. *μοσιάρχης*, ugyanaz, mi *μοσιάρχος*. Herodot.
VII., 81.
30. *μισάρχης*, gyalázatosság szerzője. Egyházi íróknál.
31. *μισειάρχης*, bűnös fejedelem. Egyházi íróknál.
32. *μιστάρχης*, a fölvartottak főnöke. Görög felirat-
ban Böckhnél.
33. *μιστηριάρχης*, ugyanaz, ugyanott.
34. *ναυάρχης*, hajóparancsnok. Később kori szó.
35. *νησιάρχης*, ugyanaz, mi *νησιάρχος*. Kétségsbe
vont szó.

36. *νομάρχης*, kerületi főnök az egyiptomiaknál és sky-
tháknál. Herodot. II., 177. és IV., 66.
37. *ξυστάρχης*, tornafőnök; görög főíratban Boeckh-
nél. I., 679.
38. *ὀλιγάρχης*, kevéssel uralkodó, oligarcha. Halikarn.
Dionys. római régis. XI., 39., 43., 46.
39. *πατριάρχης*, nemzetség főnöke. Ó- és Uj-testam.
40. *πεμπιπάρχης*, ugyanaz, mi *πεμπιπάρχος*. Xenophon-
nak nélány gyanus codexében.
41. *περτηροντάρχης* ugyanaz, mi *περτηροντάρχος*. Egy-
házi íróknál.
42. *πολιάρχης*, város főnöke. Görög főíratban Boeckh-
nél. 2081. sz.
43. *πολιτάρχης*, város főnöke. Ujtestam. Apostol. Cse-
lek. XVII., 6.
44. *πρωτάρχης*, katonák főnöke. Ó-testam. Makkab.
I., 10.
45. *ρηνιάρχης*, tartomány főnöke, Talubirája. Aeneas
Tact. 2.
46. *σιτάρχης*, ugyanaz, mi *σίτάρχος*. Philónál.
47. *σποιδάρχης*, hivatalra vágyó. Theodoros Studit.
48. *στασιάρχης*, ugyanaz, mi *στασιάρχος*. Dio Cassius,
60., 31.
49. *στολάρχης*, ugyanaz, mi *στόλάρχος*. Hesych.
50. *στρατάρχης*, ugyanaz, mi *στράτάρχος*. Aeschyl.
250-ik töred. Palamed. — Herodot. III., 157.
51. *στρατοπειδάρχης*, tábori főnök. Halikarn. Dionys.
róm. régis. X., 36. — Lukianos: hogyan kell történetet
írni. 22.
52. *συμποσιάρχης*, ugyanaz, mi *συμποσιάρχος*. Plutarch.
lakomai kérd. I., 4., 2. Különb. Plutarchnál mindig *συμπο-
σιάρχος*.
53. *σχολάρχης*, tanoda főnöke, Laërta Diogen. V., 2.
54. *ταξάρχης*, ugyanaz, mi *ταξίάρχος*. Aeschyl. 250.
töred. Palamed.
55. *τελάρχης*, csapatfőnök. Később kori szó.
56. *τελωνάρχης*, vámbérlők főnöke. Görög szótáríróknál.
57. *τετραρχης*, ugyanaz, mi *τέτταρχος*. Plutarch: An-

ton. 56. és 58. Uj-testam.; és későbbi írónál. A mint *τέτταραρχος* alatt láttuk, Plutarch codexoiben kétféleképen iratik.

58. *τοξάρχης*, ugyanaz mi *τόξαρχος*. Arrian. Anab. I., 22., 7.

59. *τοπάρχης*, helytartó. Ó-szövetségi és byzanti írónál.

60. *τροπήαρχης*, ugyanaz mi *τροπήαρχος*. Egy remekírónál sem fordul elő, hanem későbbi koru.

61. *τρουράρχης*, ugyanaz mi *τρούραρχος*. Csak a 4-ik században Kr. u. fordul elő Themistiosnál és később.

62. *φυλάρχης*, ugyanaz mi *φύλαρχος*. A kritika már régen elvetette. »Mendosa vel certe rara admodum, incerta nec probanda scriptura est τὸν φυλάρχην, φυλάρχαι, φυλάρχας.« (Thesaurus linguae graecae 8-ik köt.)

63. *χιλιάρχης*, ugyanaz mi *χιλίαρχος*. Herodotnál VII., 81: *χιλίαρχας*.

64. *χοράρχης* tartomány főnöke. Bekker Anecdota graeca I., 316.

IV.

Az előbocsátott két jegyzékből a következő eredményre jutunk:

1) A személynevek, számra nézve 45, mind *αρχος*-ra végződnek s egy sem *αρχης*-ra. Ez már nagy kételyt támaszt az *αρχης*-végű nevek classicitása ellen. Továbbá *αρχός* mint önálló név is szcrepel a görögben; például: *εἰς δὲ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουλευφόρος ἔστω*. = Valamely *vezér* pedig legyen tanácsadó. (Ilias I., 144.) *Πῦρ πρῶτον ἀρχὸς ἔκπυρ*. = Tűzet lehelő lovak vezetője (Pindar Olymp. VII., 71.) *Ζεὺς μέγας ἀρχὸς ἀπάντων*. = Zeus mindenek nagy fejedelme. (Orpheus töred. 6.)

Ellenben önálló *ἀρχης* név nem található az egész görögségben. Következőleg az *αρχος*-végű nevek elsőséget érdemelnek az *αρχης*-végűek fölött.

2) Az *αρχος*-végű 129. névből esik: a) a görög klassikai korra, vagy is Homerostól Aristoteles és Nagy-Sándor haláláig (1000-től 323-ig Kr. e.) 93 név u. m.: *Ἀγάθαρχος*, *Ἀγίσταρχος*, *ἀγώνιαρχος*, *ἀδικαίαρχος*, *Ἀλέξιαρχος*, *Ἀνάξιαρχος*,

ἄναρχος, *ἄπαρχος*, *Ἀρίσταρχος*, *βίαρχος*, *βοιώταρχος*, *βούλαρχος*, *γυμνασίαρχος*, *Δείναρχος*, *δεζιάδαρχος*, *δέζαρχος*, *Δήμαρχος*, *δήμαρχος*, *Διδύμιαρχος*, *δωδεκάδαρχος*, *δωδέκαρχος*, *ἐκατόνταρχος*, *ἐνομοτάρχος*, *ἐξάδαρχος*, *Ἐξάρχος*, *Ἰξάρχος*, *Ἰπαρχος*, *Ἐτέαρχος*, *Ἐύαρχος*, *Ζήλιαρχος*, *Ἠγήσαρχος*, *Θαλίαρχος*, *Ἦαρχος*, *Ἰπαρχος*, *Ἰππαρχος*, *Ἰσαρχος*, *Ἰστίαρχος*, *Κλέαρχος*, *Κλειστάρχος*, *λαμπάδαρχος*, *Λεαρχος*, *ληξίαρχος*, *Μήσαρχος*, *μόναρχος*, *μυρίαρχος*, *μυριόνταρχος*, *νεύαρχος*, *Νεαρχος*, *νέαρχος*, *νησίαρχος*, *Νίκιαρχος*, *Νόδαρχος*, *Ξένιαρχος*, *Θνόμαρχος*, *πάνιαρχος*, *πέζιαρχος*, *πείδιαρχος*, *πεμπάδαρχος*, *πεντηκόνταρχος*, *περιστίαρχος*, *Πολέμαρχος*, *πολέμαρχος*, *πολίταρχος*, *Πολύαρχος*, *Πρωτάρχος*, *πρώταρχος*, *ρησίαρχος*, *σκόπιαρχος*, *στασίαρχος*, *στέγιαρχος*, *στράταρχος*, *συμποσίαρχος*, *συναρχος*, *συνίπαρχος*, *Σώσαρχος*, *ταξίαρχος*, *Τελέαρχος*, *Τίμαρχος*, *Τιμάσαρχος*, *Τίσαρχος*, *τόξιαρχος*, *τόπαρχος*, *τροπήαρχος*, *Ἰπαρχος*, *Φιλιαρχος*, *φίλιαρχος*, *φρακτορίαρχος*, *φρακτοίαρχος*, *φρούραρχος*, *Φύλαρχος*, *φύλαρχος*, *χιλίαρχος*.

b) az alexandriai korszakra (323—30 Kr. e.) 8 név, u. m.: *ἀλάβιαρχος*, *Αιζαίαρχος*, *Ἐρμιαρχος*, *Καλλίαρχος*, *Κτήσαρχος*, *Ξεναρχος*, *πάτραρχος*, *Πλειστάρχος*.

c) a római korszakra (30-tól Kr. e. 529-ig Kr. u.) 25 név, u. m.: *ἀγγέλιαρχος*, *ἀλύταρχος*, *αὔταρχος*, *βοήθιαρχος*, *δίαρχος*, *ἐναρχος*, *εὔαρχος*, *ἐφήβιαρχος*, *ξίαρχος*, *θήραρχος*, *Κώμιαρχος*, *κωμίαρχος*, *λήσταρχος*, *πεντάδαρχος*, *πεντηκόνταρχος*, *Πλούταρχος*, *πλούταρχος*, *πολίταρχος*, *Πρωαρχος*, *σίταρχος*, *σκόλαρχος*, *τελέαρχος*, *τέτραρχος*.

d) a byzanti korszakra (529—1453. Kr. u.) 5 név, u. m.: *ἔθναρχος*, *εἰλαρχος*, *Ἰλαρχος*, *κλήμαρχος*, *πρόαρχος*.

3. Az *αρχης*-végű 64 névből esik:

a) a görög klassikai korra 15 u. m. *ἀγωνίαρχης*, *βοιωτίαρχης*, *γυμνασίαρχης*, *δεζιάρχης*, *δισσάρχης*, *ἐκαιοτάρχης*, *ἐνομοτάρχης*, *κομιαρχης*, *μυριαρχης*, *νομιαρχης*, *πεμπάδαρχης*, *ρημιαρχης*, *στρατιάρχης*, *ταξιαρχης*, *χιλιαρχης*.

b) az alexandriai korra 12, u. m.: *γενεαίαρχης*, *ἐθναρχης*, *κοπιναρχης*, *λαμπάδαρχης*, *μισαρχης*, *μισθημιαρχης*, *ξυστάρχης*, *πατριάρχης*, *πολιάρχης*, *πρωτάρχης*, *τοξιαρχης*, *τοπιαρχης*.

c) a római korszakra 24. u. m.: ἀγλιάρης, ἀλυτάρης, αἰσιάρης, γενάρης, δεκαδιάρης, ἰλιάρης, ἐρηνάρης, ἐλεφαντάρης, ἐπιλεκτάρης, ἐφηνάρης, θιασιάρης, ἰλιάρης, ληστάρης, ρησιάρης, ὀλιγάρης, πολιτάρης, σιτάρης, στασιάρης, στολιάρης, στρατοπειδιάρης, συμποσιάρης, σχολιάρης, τετραάρης, ζωσιάρης.

d) a byzanti korra 13 u. m.: ἀσιβιάρης, ἐριάρης, μονάρης, μυσιάρης, μυσιφάρης, νενάρης, πεντηζωντάρης, σποιδιάρης, τελάρης, τελωνιάρης, τριηιάρης, φρονιάρης, ψυλιάρης.

De az αρχης-végű 64 név közül 36 αρχος-ra is végződött, u. m.: ἀγλιάρχος és ἀγλιάρης, ἀλυτάρχος és ἀλυτάρης, βιωτάρχος és βιωτάρης, γυμνασιάρχος és γυμνασιάρης, δεκαδιάρχος és δεκαδιάρης, δειάρχος és δειάρης, ἔθναρχος és ἔθνηρχης, ἑκατοντάρχος és ἑκατοντάρης, ἐνομοτάρχος és ἐνομοτάρης, ἰλιάρχος és ἰλιάρης, κωμαρχος és κωμαρής, λαμπιδαρχος és λαμπιδιάρης, ληστάρχος és ληστάρης, μόνάρχος és μονάρης, μυσιάρχος és μυσιάρης, ραισάρχος és ραισάρης, ρησιάρχος és ρησιάρης, περιπιδιάρχος és περιπιδιάρης, πεντηζωντάρχος és πεντηζωντάρης, πολιάρχος és πολιάρης, πολιτάρχος és πολιτάρης, πρωτάρχος és πρωτάρης, σιτάρχος és σιτάρης, στασιάρχος és στασιάρης, στολιάρχος és στολιάρης, στρατάρχος és στρατάρης, συμποσιάρχος és συμποσιάρης, ταξιάρχος és ταξιάρης, τέτραρχος és τετραάρης, τόξάρχος és τόξάρης, τόπαρχος és τοπάρης, τριηιάρχος és τριηιάρης, φροσιάρχος és φροσιάρης, ψυλιάρχος és ψυλιάρης, χιλιάρχος és χιλιάρης.

Ezek szerint, miután az αρχος-végű nevek régiebbek, mint a mellettök álló αρχης-végűek, hebizonyul az, a mit a philologok már régen állítottak, hogy az attikaiak a klasszikai korban a szóban forgó neveket a második, nem pedig az első hajlítás szerint képezték, tehát αρχος, nem αρχης végezetten.

Herodotról sem lehet biztosan állítani, hogy ióni dialektosában αρχης végezetten használt volna az ilyen neveknél, mivel a codexek nem hangoznak össze ezek írásában. A nála előforduló δεξιάρχης, μυσιάρχης, στρατάρχης, χιλιάρχης tehát csak a másolók tudatlanságának tulajdonítandó. V. ö. The-

δaurus graecae linguae 8-ik kötet χιλιάρχος alatt: »Veteres Atticos huiusmodi composita, ut ταξιάρχος, ἑκατοντάρχος, ψυλιάρχος et reliqua secundae, non primae declinationis esse voluisse satis hodie constat. Nec Herodotum certum haberi potest talia substantiva in ης terminasse, quum nec libri sibi constant nec quidquam tribuendum sit genitivi formis ταξιάρχων et στρατάρχειω, quae uno alteroque loco reperiuntur, quum Κροισίω quoque, Κλεομβρότειω et alia, quae in ου terminari debebant, falso Ionismi studio corruerint librarii. Itaque vereor ne χιλιάρχης quoque ab librariis positum sit pro χιλιάρχους.»

Az αρχης-végű nevek közül csak azokat ismerem el klasszikaiaknak, melyek első részében o-hang fordul elő, melynek az a hatása lehetett, hogy némelykor, de nem mindig, két o-hang kikerülése végett az αρχος-végezetet αρχης-ra változtatták.

Ennek alapján csak a következő neveket ismerem el klasszikaiaknak: ἀγωνιάρχης, βιωτάρχης, ἑκατοντάρχης, ἐνομοτάρχης, κωμαρχής, μονάρχης, μυσιάρχης, ὀλιγάρχης, πεντηζωντάρχης, πολιάρχης, πολιτάρχης, πρωτάρχης, στολιάρχης, στρατοπειδιάρχης, συμποσιάρχης, σχολιάρχης, τελωνιάρχης, τόξάρχης, τοπάρχης, ζωσιάρχης.

Mind ebből az következik, hogy a többi αρχης-végű szó mind hibás, a mennyiben nem attikai s alkalmasint csak a másolók tudatlanságából került a kéziratokba. Azért helyettök mindenütt az αρχος-végezetet kellene visszaállítani.

S így elítélendő az ἐρασιάρχης is, mint nem attikai s helyette ἐράειρχος használandó.

V.

1872-ben a budapesti két egyetem tanárai szintén alapítottak, barátságos eszmecsere s kölcsönös megismerkedés tekintetéből, eranost, mely azóta folyvást fönáll.

Az eranos elnökét eranarchosok nevezték el.

Mindjárt első összejövetelünk alkalmával felszólalt egy eranista-testvér, a ki különben a görög philológiától távol eső szakmával foglalkozik, hogy eranarchos-t nem talált a négy

kötetből álló görög szótárában, hanem *eranarches*-t; s hogy ennél fogva az *eranarchos* nem jó szó. De senki sem akart neki hitelt adni. Hiába fordult Szepesi Imréhez, Bartal Antalhoz, Haberern Jonathánhoz s másokhoz. Állítását senki sem pártolta.

Megnyugtatósa véget a második eranos alkalmával nyomtatásban osztatott ki az általam szerkesztett következő csemege:

Baloghiades testvérünk azt vitatja, hogy *eranarchos* nem classicus szó.

Izlelésül álljanak itt az *archos*-szal összetett ó-görög nevek.

I. *Tulajdonnevek*: Agatharchos, Alexarchos, Anaxarchos, Aristarchos, Calliarchos, Clearchos, Clitarchos, Dicae-archos, Didymarchos, Dinarchos, Etearchos, Isarchos, Lear-archos, Nicarchos, Onomarchos, Plutarchos, Pytharchos, Teles-archos, Thaliarchos, Thymarchos, Timarchos, Tisarchos, Xenarchos.

II. *Hivatalnevek*: bocotarchos, bularchos, clerarchos, comarchos, demarchos, eparchos, ephebarchos, exarchos, gymnasiarchos, hipparchos, hyparchos, lampadarchos, lexiar-archos, navarchos, nearchos, peristiarchos, phratriarchos, phyl-archos, polemarchos, poliarchos, sitarchos, strataarchos, sym-posiarchos, taxiarchos, thiasarchos, trierarchos.

Minhogy ennyi volt az archos,
Classicus az eranarchos.

Ez volt az eranoszi eszmecsere egyik tárgya.

A második és harmadik tárgyat képezték az eranos görög-latin étlapjai.

Mintán a külföldi philologiai folyóiratok érdemesnek tartják a tudományos testületek lakomáinak latinul szerkesztett étlapjait közölni, nem lesz talán czélszerűtlen az általam két ízben szerkesztett s kinyomatott görög-latin étlapokat ide igtatni, melyeket boldogult Toldy Ferencz méltóknak tartott arra, hogy az egyetemi könyvtárban is foglaljanak helyet.

Ezek így szólnak:

Ε Α Ω Δ Η καὶ Π Ο Σ Ι Σ

ΤΩΝ ΕΡΑΝΙΣΤΩΝ

τῆ τρίτῃ τῶν Κρονίων.

Ἀ ω γ.

Ζωμός. — Ἰδρως ὑνθαλευτὸν ἀποτοξίας. — Ἀνχοπέριον σὺν καταχρίσματι ἐκ καυμάτων. — Βόρια ὀπτά. — Κίχλια. — Φασιανὸς καὶ ἀλεκτορὶς σιτεντή. — Θριδάξ καὶ ὀπώρα ἐψητά. — Ἀλεύρον ἔδισμα κατὰ Παρισίων τρόπον. — Ὀπώρα — Πέμματα. — Τυρός. — Οἶνος λευκός, μέλις καὶ Καυπαυκός. — Πόμα ἐκ κνίκων Ἀραβικῶν.

Cibi et potus eranistarum

tertio Saturnaliorum.

MDCCCLXXIII.

Jus. — Tuberibus infarsum artocreas. — Lucioperca cum liquamine cammarorum. — Assum bubulum. — Tnrđi. — Phasianus et pullus gallinaceus fertilis. — Lactura et savillum. — Farina more Lutetiae Parisiorum cocta. — Poma. — Dulcia. — Vinum album, rubrum et Campanum. — Coffea.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ

ἔδοδῆς καὶ πόσεως τοῦ τῶν ἐρανιστῶν συμποσίου ἐν τῷ μεγάλῳ Ἰλιμέρῳ καὶ Ζεῦλιγγέρον πρὸς Οὐγγαρίαν ξενοδοχείῳ Βουδαπέστρῳ τῆ τρίτῃ τῶν Κρονίων, ἔτα ΑΩΔ.

Α. Ζωμός χρηστός. — Β. Ἐλλω καὶ λυκοπέριον σὺν πόλτῳ ἐκ λεβέθου, πάγου, ἐλαίου, ὄξεος, κτροχυλίσματος. — Γ. Κατάχρισμα σινάπινον. — Δ. Μηρία ὀπτά ἐν ὀβέλω καὶ λάχανον. — Ε. Κάπων. — ΣΤ. Θριδάξ. — Ζ. Ἐψητὰ ἡδυσματα ὀπωρικά. — Η. Κρόνια σφαιρίδια. — Θ. Ἀφρόγαλια

ἀνίσω ἡγευμένον. — I. Ὀπίωρα. — IA. Τράχημα. — IB. Τυρός. — II. Οἶνος λευκός, μέλας καὶ ἀγριόζων. — IA. Σίφων. — IE. Θεριὸν Ἀραβικόν.

Index

ciborum et potuum Convivii eranistarum in magno Ilmeri et Zeilingeri ad Hungariam deversorio Budapestini tertio Saturnaliorum, anno MDCCLXXIV.

I. Jus esculentum sanitatis. — II. Acipenser et lucio-perca cum pulte e luteo ovi, glacie, oleo, aceto, succo citri. — III. Liquamen sinapis. — IV. In veru assus lumbus vitulinus et olera. — V. Capo. — VI. Lactuca. — VII. Savillum. — VIII. Globi Saturnales. — IX. Spumans flos lactis aniso conditus. — X. Poma. — XI. Bellaria. — XII. Caseus. — XIII. Vinum album, rubrum et spumans. — XIV. Siphon. — XV. Calda Arabica.

	Ára
I. Szám. Apáczai Csérei János Barczai Ákos fejedelemhez benyújtott terve a magyar hazában felállítandó első tudományos egyetem ügyében Szabó Károly r. tagtól. 1872. 18 l.	10 kr.
III. Szám. Emlékbeszéd Bitnitz Lajos felett. Szabó Imret. tagtól. 1872. 18 l.	10 kr.
IV. Szám. Az első magyar társadalmi regény. Székfoglaló Vadnai Károly l. tagtól. 1873. 64 l.	20 kr.
V. Szám. Emlékbeszéd Engel József felett. Finaály Henrik l. tagtól. 1873. 16 l.	10 kr.
VI. Szám. A finn költészetéről, tekintettel a magyar ösköltészetre. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1873. 135 l.	40 kr.
VII. Szám. Emlékbeszéd Schleicher Ágost. külső l. tag felett. Riedl Szende l. tagtól. 1873. 16 l.	10 kr.
VIII. Szám. A nemzetiségi kérdés az araboknál. Dr. Goldziher Ignácztól. 1873. 64 l.	30 kr.
IX. Szám. Emlékbeszéd Grimm Jakab felett. Riedl Szende l. tagtól. 1873. 12 l.	10 kr.
X. Szám. Adalékok Krim történetéhez. Gr. Kun Géza l. tagtól. 1873. 52 l.	20 kr.
XI. Szám. Van-e elfogadható alapja az ik-es igék külön ragozásának. Riedl Szende l. tagtól. 51 l.	20 kr.

Negyedik kötet. 1873—1875.

I. Szám. Paraleipomena kai diorthoumena. A mit nem mondtak a a mit rosszul mondtak a commentatorok Virgilius Aeneide II-ik könyvére, különös tekintettel a magyarra. Brassai Sámuel r. tagtól. 1874. 151 l.	40 kr.
II. Szám. Bálint Gábor jelentése Oroszország- és Ázsiában tett utazásáról és nyelvészeti tanulmányairól. Melléklet öt khálymik dana hangjegye. 1874. 32 l.	20 kr.
III. Szám. A classica philológiának és az összehasonlító árja nyelvudományak néve ése hazánkban. Székfoglaló Bartal Antal l. tagtól. 1874. 182 l.	40 kr.
IV. Szám. A határozott és határozatlan mondatról. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1874. 31 l.	20 kr.
V. Szám. Jelentés a m. t. Akadémia könyvtára számára keletről hozott könyvekről, tekintettel a nyomdai viszonyokra keleten. Dr. Goldziher Ignácztól. 1874. 42 l.	20 kr.
VI. Szám. Jelentések: I. Az orientalistáknak Londonban 1874-ben tartott nemzetközi gyűléséről. Hunfalvy Pál r. tagtól. — II. A németországi philologok és tanítványok 1874-ben Innsbruckban tartott gyűléséről. Budenz József r. tagtól. 1875. 23 l.	15 kr.
VII. Szám. Az új szókról. Fogarasi János r. tagtól.	15 kr.
VIII. Szám. Az új magyar orthologia. Toldy Ferencz r. tagtól. 1875. 28 l.	15 kr.
IX. Szám. Az ik-es igékről. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1875. 32 l.	15 kr.
X. Szám. A nyelvújításról. Szarvas Gábor l. tagtól. 1875. 25 lap.	15 kr.

Ötödik kötet. 1875—1876.

I. Szám. Nyelvészeti hajlamok a magyar népnél. Barna Ferdinánd l. tagtól. 1875. 40 l.	25 kr.
II. Szám. A neo- és palaeologia ügyében. Brassai Sámuel r. tagtól. 1875. 48 l.	30 kr.
III. Szám. A hangsúlyról a magyar nyelvben. Barna Ferdinánd lev. tagtól. 1875. 48 l.	30 kr.
IV. Szám. Brassai névelőváltás. Ballagi Mór r. tagtól. 1876. 22 l.	15 kr.
V. Szám. Emlékbeszéd. Kriza János l. t. felett Szász Károly l. tagtól. 1876. 40 l.	25 kr.
VI. Szám. Művészet és nemzetiség. Bartalus István l. tagtól. 1876. 65 l.	20 kr.
VII. Szám. Aeschylus. Télfy Iván lev. tagtól. 1876. 141 l.	80 kr.